

Raadsinformatiebrief¹

Onderwerp	Eenmalige energietoeslag Zaanstad 2023
Portefeuillehouder	R. Tuijn
Portefeuille	Armoedebeleid en Schuldhulpverlening

Aan de leden van de gemeenteraad Zaanstad,

Inleiding

Vorig jaar maakte het kabinet bekend ook in 2023 via de gemeenten een energietoeslag te willen verstrekken. De verwachting was dat de gemeenten in het voorjaar 2023 met de toeslag aan de slag zouden kunnen gaan. De problematiek rondom studenten zorgde echter voor een aanzienlijke vertraging in het wetgevingsproces.

Nadat op 21 september 2023 het wetsvoorstel in de 2^e Kamer was aangenomen, werd ook het budget aan de gemeenten bekend gemaakt en konden de voorbereidingen voortgezet worden. Vanaf 6 oktober 2023 is de wetwijziging in de Participatiewet van kracht waardoor er een wettelijke grondslag is om de energietoeslag te verstrekken.

Het afgelopen jaar werd in de media regelmatig melding gedaan over huishoudens die niet meer rond konden komen. De dagelijkse kosten voor het levensonderhoud zijn door de sterke inflatie gestegen naast de hoge kosten voor energie. Zelfs huishoudens met een modaal inkomen hadden problemen om rond te komen. Daarom kiezen wij in Zaanstad voor een ruimhartige toekenning van de energietoeslag 2023.

Toelichting

Ruimhartige toekenning voor Zaanse huishoudens

Landelijk is de norm gesteld op een bedrag van € 1.300 voor huishoudens met een inkomen tot en met 120% van de bijstandsnorm. Ook inwoners met een klein inkomen net boven deze norm hebben moeite om hun energierekening te betalen. Daarom zet Zaanstad, net als bij de energietoeslag 2022, de rijksgelden in om ook huishoudens met een inkomen tot 140% van de bijstandsnorm een energietoeslag toe te kennen. Bovendien verhogen wij voor 2023 de bedragen.

Uit de berekeningen blijkt dat het beschikbare budget toereikend is om, evenals vorig jaar, een grotere doelgroep een toeslag te verstrekken en die te verhogen met € 100. De toeslag wordt dan:

- inkomenscategorie tot 120%: een toeslag van € 1.400;
- inkomenscategorie 120% - 130%: een toeslag van € 1.100;
- inkomenscategorie 130% - 140%: een toeslag van € 800.

Zo kunnen wij een grotere groep kwetsbare Zaanse huishoudens helpen om hun energiekosten te betalen.

Veel huishoudens krijgen de energietoeslag automatisch

De energietoeslag willen we aan zo veel mogelijk huishoudens automatisch verstrekken. Om dit te realiseren worden verschillende bestanden voor een inkomenstoets aangeleverd bij het Inlichtingenbureau. Het Inlichtingenbureau toetst de inkomens en laat de gemeente vervolgens weten wie een laag inkomen heeft. Daarna kan de betaling plaatsvinden.

¹Op deze raadsinformatiebrief volgt geen actie van de Agendacommissie. Wanneer u een onderwerp hieruit wilt bespreken dan kunt u dit doen door een raadsinstrument in te zetten. Bijvoorbeeld een rondvraag (primair gericht aan het college van B&W of een agenda-initiatief (primair gericht aan de collega fracties)). Vermeld altijd in het raadsinstrument: wat u wilt bespreken inclusief een korte concrete toelichting.

Tevens ontvangt de gemeente via het Inlichtingenbureau informatie over inwoners die van de Sociale Verzekeringsbank een Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen ontvangen. Deze zogenaamde Aio-gerechtigden hebben een inkomen op bijstandsniveau en komen dus ook automatisch voor de toeslag in aanmerking. De huishoudens, die voor de automatische betaling in aanmerking komen hoeven dus geen aanvraag in te dienen.

Vanaf 1 december kan de energietoeslag worden aangevraagd

Nadat de procedure voor de automatische betaling is afgerond, kan begonnen worden met het in behandeling nemen van aanvragen die door inwoners worden ingediend. Dit kan niet gelijktijdig plaatsvinden. De kans dat er dubbele betalingen de deur uit zouden gaan is dan te groot. De verwachting is, dat vanaf 1 december 2023 de toeslag aangevraagd kan worden. De energietoeslag kan worden aangevraagd tot en met 30 juni 2024. Het recht op de toeslag wordt getoetst aan de hand van het inkomen en gezinssituatie in oktober 2023.

Financiële en Juridische consequenties

- Van de energietoeslag 2022 is nog een positief saldo beschikbaar van € 1.410.000. Voor 2023 ontvangen we van het Rijk € 12.659.000, waardoor in totaal 14.069.000 beschikbaar is. Het streven is om het bereik over de hele doelgroep, dus tot en met 140% van de bijstandsnorm, te vergroten. De verwachting is dat de kosten uit gaan komen op een bedrag van rond de € 12.865.000.
- Om nog meer huishoudens dan vorig jaar te bereiken wordt extra geïnvesteerd in de communicatie om inwoners te bereiken. Het gaat dan vooral om het bereiken van de huishoudens met een inkomen vanaf 110% tot 140% van de bijstandsnorm. Deze inwoners zijn nauwelijks bij de gemeente bekend en deze inwoners zijn minder bekend met de financiële ondersteuning van de gemeente.
- Voor een snelle afhandeling van de ingediende aanvragen wordt tijdelijk extra personeel aangetrokken. Het streven is elke aanvraag binnen vier weken af te handelen, zo mogelijk sneller. Tezamen met extra kosten voor automatisering worden de uitvoeringskosten begroot op € 100.000.
- De bijzondere bijstand is een openeinderegeling. De rijksbijdrage voor de energietoeslag is een vast bedrag. De gemeente draagt het financieel risico als het totaal van de uitgekeerde bedragen en de uitvoeringskosten hoger is dan de rijksbijdrage.
- De gemeente ontvangt het rijksbudget via het gemeentefonds. Daarvoor hoeft geen aparte financiële verantwoording aan het Rijk te worden afgelegd.
- De financiële consequenties van dit voorstel worden bij de Narap verwerkt in de begroting 2022.
- De financiële consequenties van het besluit kunnen niet meer bij de Narap verwerkt worden in de begroting. Het besluit van het Rijk is na de deadline van de Narap gekomen. In de Narap is er vanuit gegaan dat 75% van de uitgaven aan de energietoeslag verantwoord worden in 2023, en 25% in 2024. In de Narap wordt daarom 25% van het budget overgeheveld naar 2024 via de reserve budgetoverheveling.
- Bij de jaarrekening 2023 worden de werkelijke lasten bepaald. Dat kan dan leiden tot een aanpassing van de storting in de reserve budgetoverheveling. De afhandelingstermijn loopt door tot 31 augustus 2024, waardoor het restant van budget van 2023 bij de jaarrekening wordt overgeheveld naar 2024 via de reserve budgetoverhevelingen.
- De energietoeslag 2023 is een onbelaste uitkering en kan belastingvrij worden verstrekt. De toeslag is geen periodieke uitkering als bedoeld in afdeling 3.5 van de Wet inkomstenbelasting 2001. Het feit dat de energietoeslag onbelast wordt verstrekt, betekent dat de ontvangst ervan géén gevolgen heeft voor het recht op en de hoogte van de huurslag, de zorgtoeslag, de kinderopvangtoeslag en het kindgebonden budget van de ontvanger(s), en ook niet voor de hoogte van de eigen (inkomensafhankelijke) bijdrage in de zorg. Dit betekent tevens, dat de toeslag niet in termijnen betaalt kan worden.

Geheimhouding op grond van de Gemeentewet

Niet van toepassing

Aanpak/uitvoering

1. Eerst ontvangen de huishoudens, die ambtshalve beoordeeld worden, een toekenningsbeschikking, waarna uitbetaling plaatsvindt.
2. Vervolgens kunnen de op aanvraag af te handelen toeslagen afgehandeld worden. De energietoeslag kan vanaf 1 december 2023 tot en met 30 juni 2024 worden aangevraagd.
3. We informeren huishoudens hierover via de media, onze gemeentelijke communicatiekanalen en via de kanalen van onze maatschappelijke partners.
4. Om nog meer inwoners te bereiken zetten we daarnaast actief in op doelgroep gerichte communicatie via partners in het maatschappelijk middenveld, zoals woningcorporaties, wijkteams en buurthuizen, armoedenetwerk 'stille krachten', ouderennetwerken en sleutelfiguren in de wijken.

Betreft

Actieve informatievoorziening

Bijgaande stukken

Bijlage 1 Beleidsregels Eenmalige energietoeslag Zaanstad 2023 7983785

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Zaanstad,

Drs. J. Hamming, burgemeester

Drs. G. Blom, gemeentesecretaris